

Rom 6, 9

9: Fordi vi vet at etter at Kristus er oppreist fra de døde, dør han ikke mer. Døden hersker ikke lenger over ham.

Det apostelen her vil si, er at vi som har dødd med Kristus, tror at vi også skal leve med ham. Og at det har sin grunn i følgende: Vi vet at det er Kristus som egentlig er vårt liv, for vi er forenet med ham ved en død som er lik hans død, og en oppstandelse som er lik hans oppstandelse. Og vi vet at han dør aldri mer - han er den som lever evinnelig. Kristus er oppreist fra de døde, og han dør ikke mer, sier Paulus. Men han understreker det ennå en gang, liksom et seiersrop: døden hersker ikke lenger over ham - etter gr. teksten egentlig: "blir aldri mer herre over ham".

Denne tilføyelsen minner oss om den egentlige grunnen for vårt åndelige og evige liv. Døden har en gang vært herre over Kristus. Dette er grunnen til vårt liv. Kristus har frivillig gitt seg inn under dødens overmakt (Joh 10: 18). Men det hadde en bestemt hensikt. Vi vet at døden bare har makt over syndere (v. 23). Så har da Kristus virkelig vært en synder - men i sannhet ikke i seg selv, for i seg selv var han "hellig, uskyldig, ubesmittet, skilt fra syndere og som er blitt opphøyet over himlene". "Men han som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss". Det var bare på dette grunnlaget døden da ble "herre" over ham. Den hadde lovlig rett over ham, fordi da var han en synder. Men nå er det altså slutt med dette dødens herrevelde over ham, sier Paulus: "døden hersker ikke lenger over ham". Og grunnen til dette utlegger han videre slik:

Rom 6, 10

10: For den døden han døde, den døde han for synden én gang for alle, men det livet han lever, det lever han for Gud.

Hans død, eller den død han døde, den døde han - for synden. Dvs. at han døde på grunn av synden. Det uttrykket Paulus bruker her, svarer til det han også anvender om oss i v. 2 og 11; at vi, etter å være forenet med ham, også "døde fra synden". Men betydningen av Kristi død er selvsagt spesiell. Han døde for syndens skyld og tok bort synden, da han ved sin forsoningsdød tilintetgjorde dens fordømmende makt.

Én gang for alle, - slik at noen død for synden ikke er nødvendig mer! Derfor hersker døden ikke lenger over ham (v. 9). Men sitt liv, eller det livet han lever, det lever han for Gud - dvs. for Guds regning. Han er Guds egen og til Guds tjeneste. Hans død var en synders død. Han døde for syndens skyld, men døde derved også fra synden, slik at han aldri mer skulle bære synden, aldri mer være en synder for oss. Og så stod han opp som rettferdig, for nå å leve for Gud, aldri mer som en syndebærer. I disse sannhetene ligger altså grunnen til at døden ikke lenger kan herske over Kristus. Men det er også i begge disse tilstandene vi skal være lik ham: "forenet med ham ved en død og en oppstandelse lik hans" (v. 5). Slik overfører da også Paulus disse to tilstandene på oss, når han fortsetter slik:

Rom 6, 11

11: Slik skal også dere regne dere som døde for synden, men levende for Gud i Kristus Jesus, vår Herre.

Her ser vi hva Paulus har hatt som siktemål for alt det han har talt, helt fra v. 2. I v. 10 har han minnet oss om at Kristi død var en død fra synden, og at hans liv er et liv for Gud. Nå overfører han straks dette på oss som er kristne, og som nettopp i disse forholdene skulle være lik Kristus (v. 5). Han sier: Slik skal også dere regne dere som døde for synden, men levende for Gud. Paulus har bevist at vi allerede i dåpen er blitt forenet med Kristus, slik at vi har fått del i hans død og liv (v. 3-5). Og han har sagt at vi som har fått vårt gamle menneske korsfestet med Kristus, gjennom det også erfarer denne vår delaktighet i Kristi død, og at vi også tror at vi skal leve med ham (v. 8).

Nå innprenter han oss hvor viktig det er at vi også regner oss, anser oss, for å være døde fra synden og stått opp til et nytt liv, et liv vi så lever for Gud. For han formaner oss jo til det, når han sier: "Slik skal også dere regne dere som ...". Dette er da en særdeles viktig formaning. For det er slett ikke likegyldig hvordan vi "regner oss", anser oss, å være. Ser vi bare på oss selv slik vi av naturen er, altså elendige syndere, da er det lett å tro at vi bare kan leve et liv på linje med de andre, naturlige (ikke gjenfødte) menneskene. Men ser vi på oss selv som nye mennesker, som i Kristus er døde og oppstått til å leve for Gud, da kjenner vi at det passer ikke lenger å leve som denne verdens barn. I oss selv er vi bare elendige syndere - å, måte Herrens Ånd alltid bevare oss i en dyp erkjennelse av dette! Men straks vi er forenet med Kristus, og har fått del i hans død og liv, og dette ved Åndens virke nå er en levende virkelighet hos oss, så er vi da også noe ganske annet enn naturlige mennesker.

Da er vi nye mennesker som er stått opp fra de døde til en ny verden, for å leve med Kristus for Gud. Og da vi nå altså virkelig er nye mennesker, så bør vi da også "regne oss som slike", sier apostelen, så vi ikke glemmer hva vi er, etter å være blitt forenet med Kristus. Hvis ikke, ser vi jo bare på oss selv slik vi er av naturen, nedarvet fra Adam. Vi må alltid holde klart for oss vår nye tilstand, for at vi også må leve livet vårt overensstemmende med det.

Døde for synden - døde for synden og fra synden, som om vi én gang for alle har tatt avskjed fra dens tjeneste, og derfor ikke bør ha mer med den å gjøre. Slik det framgår under v. 2, så lever nok synden fremdeles i kjødet vårt, og vil nok på nytt gjøre krav på at vi tar opp igjen vår gamle tjeneste. Men for det første lever vi nå i en pakt med en annen, som ikke tillater oss å tjene synden (v. 3-5). Videre er vi også i vår ånd døde fra den. Etter den nye fødsel har vi fått et sinn som har en sterk avsky mot alt som ikke behager Gud, og har fått en sterk kjærlighet til alt som er velbehagelig for Gud. Og dette nye livet stadfestes i kraft og virkelighet ved at vårt gamle menneske er korsfestet, så vi ikke lenger kan tjene synden. Så lenge vi fortsatt blir i nåden, i vårt livsfelleskap med Kristus.

Men levende for Gud, dvs. levende til hans tjeneste og velbehag, som hans egne, med hjerte, sinn og alle krefter. På samme måte som Kristus hadde sitt liv og sin mat i å gjøre sin Fars vilje. Dette bør da også være alle troendes liv, så lenge de er på jorden: å leve til Guds ære, til Guds velbehag og tjeneste. Det er dette som er å "leve for Gud". I Kristus Jesus, vår Herre. Dette er bibelens eget uttrykk for Guds barns inderlige livsfelleskap med Kristus: at de "er i Kristus Jesus" (Rom 8: 1), slik han også selv uttrykker det: "dere i meg, og jeg i dere". Bare i dette inderlige livsfelleskap med Kristus, lever vi for Gud. Det er dette Paulus mener med tilføyelsen: "i Kristus Jesus". Og så sier han altså: slik skal også dere regne/anse dere å være! Og mener da uten tvil: anse dere bestandig å være i denne stilling, - hvor dere enn er, hvem dere enn er sammen med, og til alle tider i deres liv. Regn dere som de som, etter å være forenet med Kristus, nå er døde for synden og lever for Gud. Da skal dere også få erfare at troen på den overstrømmende nåden ikke går sammen med et syndig liv. Nei, det som skjer er at når dere slik regner dere som døde og levende med Kristus, så vil dere også få en særskilt kraft til å motstå alle syndens fristelser.

Så har da apostelen nå kraftig forkastet den påstanden han tar fatt i, i v. 1, om at læren om rettferdiggjørelse av nåde, skulle gi rom for synden. Nå har han vist at i dette døds- og livssamfunnet med Kristus ligger tvert imot både vår forpliktelse og vår kraft til et hellig liv. Dermed har også apostelen vist hva som er den første betingelsen og eneste kraft til den sanne helliggjørelse, nemlig dette inderlige livssamfunnet med Kristus. I resten av dette kapitlet går han så over til å formane de kristne til også i våre liv å bevise at vi er slik som vår pakt med Kristus, og våre nye, villige ånd krever.

Rom 6, 12

12: La derfor ikke synden ha herredømme i deres dødelige legeme, så dere skulle lyde den i dets lyster.

Først bør vi her merke oss hvordan forholdet er med de hellige. Paulus har uttrykkelig lært at de som er rettferdiggjort ved troen, også er helliggjort i sin ånd. De står inderlig forenet med Kristus og er "døde for synden". Likevel ser han at det er nødvendig å formane dem på denne måten: "La ikke synden herske i deres dødelige legeme, så dere skulle lyde den i dets lyster", og liknende ord. Slik står det til med de hellige. "Ånden er villig, men kjødet er skrøpelig", og "djevelen er kommet ned til dere med stor vrede". Gud utfører ikke sitt helliggjørende verk i oss med uimotståelig styrke, men arbeider som på åndelige skapninger, gjennom Ordet og Åndens påvirkning. Derfor må ingen tro at alt er i orden, anse seg trygg for alle fare, og forakte formaninger. Nei, vi står ennå utsatt til, så lenge vi er på denne jord.

Vi må høre, legge merke til, og være lydige mot Herrens tale. Da skal vi frelses om vi er aldri så svake. Om vi så roper fra dypet når vi holder på å gi opp, fordi vi ikke makter å gjøre Herrens vilje. Han skal selv ta seg av vår tilstand, bare vi lytter lydige til hans tale. I motsatt fall vil vi, "forhekset" (Gal 3: 1), sløve og lettsindige, forakte formaningen og falle i syndens og djevelens snarer. Kort sagt: disse inderlige formaninger og grunnene til at dette må skje, er fullkomment overensstemmende med det apostelen har talt om vår helliggjorte ånd, og hvordan vi er forenet med Kristus. Og dette er da de ytre midlene Gud bruker til å fremme helliggjørelsen i oss.

La derfor ikke synden ha herredømme. Legg merke til ordet: "derfor". Apostelen bygger sin formaninger på det forholdet han har talt om tidligere i kapitlet. Her har vi et eksempel på den rette måte å formane på, til helliggjørelse og gode gjerninger. Paulus har først lagt den rette grunnvollen for gudsfrykt og helliggjørelse. Det har han gjort i de fem første kapitlene ved først å bryte ned all menneskelig rettferdighet, og så forkynne Kristus. Hvordan vi bare ved troen på ham blir rettferdige, og i bytte for den "överflödande" synd får "den mycket mer överflödande nåden". I det sjetten kapitlet har han så fortsatt med å beskrive hvor inderlig vi er blitt forenet med Kristus. Først da, når han har lagt den rette grunnvollen, begynner han å formane til å døde synden, og til å leve ett nytt og hellig liv.

Han venter ikke noen god frukt av råtne trær. Han formaner ikke til helliggjørelse andre enn dem som først er blitt forenet med Kristus, er rettferdiggjort ved troen og helliggjort i ånden. På den store nåden - hos dem som har fått se hva nåde er, og har fått nåde til å motta nåden - er det han legger grunnen for sine formaninger. Det ser vi f. eks. i det tolvte kapittel, v. 1, når han sier: "Jeg formaner dere derfor, brødre, ved Guds barmhjertighet", og i Ef 4: 32: "vær gode mot hverandre, vær ømhjertede, og tilgi hverandre, slik Gud har tilgitt dere i Kristus". På samme måte taler også Herren selv: "Bli i min kjærlighet. Den som blir i meg, og jeg i ham, bærer mye frukt". Måtte vi aldri glemme dette! Det er Guds barmhjertighet, det er syndenes forlatelse, det er Kristi kjærlighet som først må innta hjertene våre og gjøre oss lykkelige, levende, varme og villige. Hvis ikke, så er all vår fromhet innfor Gud bare skuespill, trelens tjeneste og "lovgjerninger", som er under forbannelse (Gal 3: 10).

Det er dette vi på nytt lærer her, når apostelen begynner med "derfor". Det han vil si er dette: Dere som er forenet med Kristus slik jeg har skildret det, og har erfart Guds barmhjertighet. Dere som vet hvor salig det er istedenfor den "överflödande" synden å ha fått den "mycket mer överflödande" nåden. Dette som har gjort at den pakten med Gud som dere mottok allerede i dåpen, nå er blitt sannhet og liv i deres hjerter, så dere virkelig i ånden er "forenet" med Kristus. Dere som er så lykkelige og er forenet med Kristus: "La ikke synden ha herredømme i deres dødelige legeme, så dere skulle lyde den i dets lyster!" Synden vil stadig forsøke å gjenopprette sitt herredømme over dere. Våk nå, og hold fast på deres salige frelse: at dere er fri fra syndens herredømme, er døde fra synden og levende for Gud!

Deres dødelige legeme. Det er litt vanskelig å se hva apostelens konkrete siktemål har vært når han benytter akkurat dette uttrykket om legemet vårt, at det er "dødelig". Men étt er sikkert; han lager ikke noen menneskelig tilføyelse uten at også dette ordet skal bidra til å styrke formaningen ennå mer. At det er en svært markert egenskap ved vårt legeme, at det er dødelig*, det er klart nok. Men likevel; hvorfor er denne legemets egenskap nevnt her? Det enkleste ville nok være å anta at apostelen ved å minne om at vi er dødelige, vil gjøre oss mer på vakt overfor lettsindig syndeliv. At han likesom vil si: "Legemet deres er dødelig. Om et øyeblikk kan livstråden din bli klippet over. Vær derfor på vakt overfor synden!" Men når vi ser på sammenhengen, og Paulus' dypere tankegang, synes nok hensikten hans å være en annen.

[* At apostelen her taler om selve legemet, og ikke om hele mennesket med kropp og sjel, slik noen mener, det ser vi spesielt p. g. a. denne tilføyelsen: "deres dødelige legeme". For da kan jo ikke den uuddelige sjelen være inkludert. Den andre oppfatningen, som nevnt, er man nok kommet fram til ved å resonnerer som så: Skulle ikke apostelen i sin formaning inkludere alt i oss som ved Adams fall ble lagt under synd, og dermed også sjelen? Det er jo fra hjertet i sjelen alt vondt går ut og besmitter hele mennesket (Mat 15: 18-19). Nå er det helt klart at Paulus ikke overser denne siden av ondskaperen. Men vi skal komme i hu at alt det som er talt tidligere i vårt kapittel, egentlig handler om vårt indre menneske, om å være "døde fra synden", og at formaningen hans nå rettes mot syndens og lystenes herredømme over det utvortes menneske. Nå taler han her om "legemet", om "lemmene", at vi ikke må stille dem til rådighet for den synden som bor i oss. Derfor er det ingen grunn til at nevnte tilføyelse skulle få oss til å ikke ta ordene akkurat som de lyder, når apostelen sier "deres dødelige legeme".]

Apostelen har just formant de kristne til å regne seg som "døde for synden" og "levende for Gud", og dette livet er begynnelsen på det evige liv. Når han så her formaner dem til å ikke la synden herske i deres "dødelige legeme", ligger det nærmest å anta at han dermed vil stille opp mot hverandre det evige livet og Den Hellige Ånd som de eier i Kristus, og som derfor bør herske. Og på den andre side, legemet deres, som for syndens skyld bærer døden i seg, og som med sine lyster ville komme til å herske over ånden, hvis det fikk frihet til å følge lystene som bor i legemet. Og da ville det jo være forferdelig om dette legemet, som for syndens skyld er dømt til døden, skulle få ha en slik frihet og makt at den kunne drepe eller skade den ånden som hadde sitt liv i Kristus. Ja, legemet er jo bolig for de sanselige lystene, og av disse høster vi utelukkende "fordervelse" (Gal 6: 8). I v. 21 i vårt kapittel sier da også Paulus at frukten av disse "har døden som mål". Så ville det da også være vanvittig å gi ære og makt til den del av vårt vesen som bærer døden i seg.

"La ikke synden ha herredømme!" Et slikt herredømme har synden over hele verden, ja over alle uomvendte mennesker. Det er årsaken til at de ofte bare fortsetter å ture fram i synder og laster. Selv om det ødelegger både sjel og legeme. Og selv om deres naturlige fornuft og samvittighet forteller dem at dette er galt. Synden regjerer altså som en eneveldig hersker. De som har liv i Gud er derimot løst ut fra denne overmakt, slik at synden ikke lenger kan diktere deres vei gjennom livet. Nå

går de en helt ny vei, ledet av Guds Ånd. Men Paulus formaner oss her til (med nådens kraft og midler) også å bevare denne vår frihet fra syndens overmakt, så vi ikke i uforsiktighet på nytt lar synden få makt. Det er dette apostelen her vil advare Guds barn mot.

Han hadde nok ønsket at både han og alle Guds barn var helt fri fra synden. Slik at den hverken bodde i dem, eller rørte seg i dem i tanker eller begjær. Men den tiden er ennå ikke kommet. At synden bor i oss og har sine onde "lyster", det erkjenner han her. Men han sier: "La ikke synden ha herredømme i deres dødelige legeme, så dere skulle lyde den i dets lyster!" (altså: - så dere skulle lyde synden i legemets lyster). Guds barn kan jo ikke "lyde" synden, så de skulle "vandre etter kjødet" (kap. 8: 4), dvs. at hele deres liv og siktemål i livet skulle være diktert av kjødet. Selvsagt ikke. Det er jo det Ånden virker gjennom den nye fødselen, at det blir et nytt levesett, at hele livet rettes inn etter Kristus, selv om de ennå kjemper mot de onde lystene.

Det er over dette emnet Luther har talt følgende: "Merk: de hellige har ennå onde lyster i sitt kjød. Men de adlyder dem ikke!" Nei, de går en helt annen vei gjennom livet. Men fordi vi fremdeles ikke er fri fra disse lystene, og helliggjørelsen aldri blir fullkommen her i dette livet, så blir følgene at vi ikke alltid våker og ber slik som vi trenger. Isteden, ofte før vi selv vet av det, følger vi syndens lyster. I det samme kapitlet (v. 17) sier Paulus at de "av hjertet er blitt lydige mot den lærdomsform de ble overgitt til". Også disse som han gir dette vitnesbyrdet, mener han altså det er nødvendig å formane på denne måten.

Hvor klar, hvor opplysende "och hälsosam" er ikke denne formaningen! Når apostelen sier: "La ikke synden ha herredømme i deres dødelige legeme, så dere skulle lyde den i dets lyster", så merker vi denne tanken bak dette: Om dere nå dessverre ikke får være helt fri fra synden, så la den da likevel ikke få herredømme over dere, slik at dere både i tanke og gjerning er slaver under den (konf. v. 6). At synden bor i dere, og at dere fremdeles kjenner onde lyster, er selvsagt brudd på Guds hellige lov. Og om Gud skulle dømme dere etter dette, så var dere fordømt bare på grunn av syndens lyst. I dette livet er vi altså ikke helt fri fra synden. Den fullkomne renhet tilhører den nye himmel og den nye jord, hvor det bare er rettferdighet som rår. Men bruk da likevel den nåden som er gitt dere, til å gi synden motstand, så den ikke får herske i deres dødelige legeme og føre til at dere også i gjerning utfører syndens onde vilje. Men slik at dere isteden får vandre i Ånden, selv mens dere kjenner på syndens fristelser.

La oss se på noen praktiske eksempler. Noen har kanskje såret deg, ved ord eller gjerninger. Du kjenner at harmen er i ferd med å reise seg i deg. La det da ikke få slippe til og utvikle seg, så du også bryter ut i vonde ord og oppførsel. Men følg Davids gode råd: "Om du blir harm, så synd ikke! Tenk etter i hjertet på deres leie og vær stille". Ja, "vær stille" i bønn til Herren om hans nåde og kraft. Be Fader Vår, og spesielt bønnen: "forlat oss vårt skyld, som vi og forlater ..." "Vær stille" til det vonde et gått over! Det kan være gjerrighetens lyst som vil bedra deg til uærlighet i handel eller arbeid. Eller urenhetsens lyst frister deg til uanstendige ord eller oppførsel. Kanskje ærgjerrighet frister deg til å bruke ytre ting som f. eks. klær eller andre midler, til å heve deg over det planet Gud hadde bestemt for deg i livet. Kort sagt: Våk og be, og bruk alle nådens midler til å døde alle mulige syndens lyster og fristelser, så dere ikke lyder og tjener synden!

Som allerede nevnt, så er selv den første syndige lyst forbudt og fordømt av Gud (2Mos 20: 17, Mat 5: 28). Derfor må synden dødes straks den begynner å røre på seg. Men dermed tar ikke all synd slutt mens vi ennå lever i dette syndens og dødens legeme. Og derfor må den bremses og stadig undertrykkes og dødes, så den ikke får herske og regjere. Luther sier at "vi har ikke fått forlatelse for synden, for at vi så skulle sovne inn i selvsikkerhet, eller gjøre det kjødet lyster. Tvert imot har vi fått forlatelse for synden for at den nettopp derfor også skulle bli undertrykt og dødet. Så den ikke lenger

skal være herre, men tjener, og ikke skal kunne skade oss. Tvert imot skal nå du være herre, og si til kjødet: Du stinker og er full av urenheter og ondskap, misunnelse, hat, hevntanker og ond lyst. Men du skal og må ligge bundet, og motvillig bøye deg under Ånden. Uren som du er, har du ikke noe å gjøre her. For her er Ånden herre i huset, og han skal også ha makten og holde deg og dine lyster i tømme. Ja, korsfeste og knuse deg".

Et så modig språk som Luther her bruker, er det ikke sikkert vi alltid er sterke nok til å bruke. Men når striden virkelig blir hard, må vi vel heller påkalle Herren med tårer og bønner. For vi vet vi er fortapt hvis han trekker sin hånd tilbake. Vi makter og eier til enhver tid ikke noe som helst mer enn det han gir oss. Men - ved ham skal vi da også få en slik makt over synden at vi ikke skal behøve tjene den, men isteden få vandre i Ånden.